ו א מיי׳ פ״ז מהלכות

ז ב מיי׳ שם הלכה ח סמג

לאוין יב: ג [מיי׳ שם פ״ב הלכה ג

ופ"ה הלכה יג]: ה ד מיי שם פ"ז הלי ז [ופ"ב מהלי תשובה הלי

מ ה מיי׳ פ״ד מהלכות

ממידין הלכה ג:

י ו מיי׳ פ״ח מהלכות כלי

רבינו חננאל

שאינו נוקם ונוטר כנחש שאינו נוקם ונוטר כנוזש אינו תלמיד חכם. איני, והא כתיב לא תקום ולא

תטור. ודחינן ההוא בממון, כדתניא איזו היא

נקימה השאילני מגלך א״ל

לאו. למחר אמר לו זה

אילו דברים שהן של ממון

. אסור אבל צערא דגופא

מותר. איני, והתניא

הנעלבים ואינם עולביז

. שומעין חרפתם ואינן

משיבין עושין מאהבה

ישמחים ביסוריז. עליהם

הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו.

ודחינן אפילו הכי נקיט בליביה. והאמר רבא המעביר על מדותיו

מעבירין לו על כל פשעיו.

ומפייס. ומה הן מוציאין אחת או שתים. ומתמהינן השתא שתים מוציאין

אחת מבעיא. ופירק רב

חמדא האי דקחוי אחת

בבריא, שתים בחולי שאינו מתאמץ להוציא

דעות הלכה ז סמג לאוין

שאינו נוקס. נקמתו: ונוטר. איבה כנחש בלבו: איני כמוסך שלא שתים מוציא אחת מבעיא. אנ"ג דבכמה דוכתי קתני לא

דנקיט בליביה. ואם בא אחר לנקום נקמחו בקיום המשפט ועוד דהיכא דהוי זה בכלל זה לגמרי לא הוה ליה למיתניי

ישתוק: דמפייסו ליה. לבקש מחילה: חולה. חינו יכול לכבש והא דלא פריך הכי בריש פ"ק דעירובין (דף ב:) ובריש פרק קמא

זו אף זו מ"מ היכא דאיכא שינויא אחרינא קאמר ליה

דסוכה (דף ב:) דקאמר ר' יהודה מכשיר עד ארבעים וחמשים אמה

השתא חמשים מכשיר ארבעים

מיבעיא יש לומר דכל היכא דלא

הוי דווקא אלא הוא הדין יותר לא

פריך הכי כדמשני בריש מפנין

(שבת דף קכו:) ארבע וחמש קופות

ארבעה וחמשה כדאמרי אינשי אבל

המקשה שהקשה התם חמש מפנין

ארבע מיבעיא הוה סלקא דעתיה

דדוקא הוה ומשני ליה דלאו דווקא

הוי ובפרק בנות כותים (נדה דף לו:)

דקושי מטהר ארבעים וחמשים יום

פריך ליה משום דדוקא הוא דאין

קושי מטהר לעולם ובפרק אלמנה

ניזונית (כתובות דף זו.) דקאמר אלמנה

ששהתה שתים ושלש שנים ולא תבעה

מזונותיה איבדה מזונותיה ופריך ליה

אע"ג דהתם לאו דווקא דכ"ש אם

שהתה יותר דאיבדה יש לומר משום

דהתם הוי שתים ושלש זו ואין לריך

לומר זו והלכך פריך ליה וכן בסוף

בבה קמה (דף קיח:) גבי לוקח מן

הרועים ארבע וחמש לאן אבל לא

שתים ושלש ופריך השתח ארבע זבנינן חמש מיבעיה התם נמי הוי

זו ואין לריך לומר זו ובפרק במה

אשה (שבת ד' ס:) גבי סנדל המסומר

פריך ליה משום דפשיטא ליה דהוו

דוקה ד' הו חמש הבל לה טובה

וברים פרק אע"פ (כתובות ד' מ.)

משהה אדם אשתו שתים ושלש שנים

וגבי תינוק יונק והולך ארבע וחמש

שנים (שם ד' ס:) איכא למימר

דפשיטא ליה דהוא הדין טובא הלכך

לא פריך ליה אי נמי בההיא דתינוק

מ) שבת פח: גיטין לו:, ל) שבנו פח. גיטין טו., ב) [לקמן פו:] ר"ה יו. מגילה כח., ג) [פיי בניסומאו. ד) ומוספמא פייח ה"ט], ד) [מוספתה פ"ח ה"ט], ד) [ערוך בערך יחיד פי' רבנן], 1) שקלים פ"ה מ"ח, 1) שבת כח. סוכה נא., ה) [מוספתא פ"א ה"י ומוספתא שבועות פ"א ה"ג], ט) [בס"א: דאפילו], י) סוטה מה.,

כ) ב"ק פב: [ערכין לב:

אבות דר"ג פל"ה תוספתא

נגעים פ"ו ה"ב], () [וע"ע

תוספות שבת ס: ד"ה

השתחו.

תורה אור השלם 1. לא תִקֹם וְלֹא תִטֹר אָת בְּנֵי עַפֶּןרּ וְאָתִּבְּתָּ לְרַעֲךּ בָּמוֹף אֲנִי יִיְ: ויקרא יט יח

ַרְקוֹא יְטִיתְּ 2. כֵּן יֹאבְדוּ כָּל אוֹיְבֶיךְּ יְיָ וְאֹהֲבָיו בְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבָרָתוֹ וַתִּשְׁלְט הָאָרֶץ

בְּגַבְרתוּ וְתַּשְׁפְּלֵּט הָאָרֶץ אַרְבְּעִים שְׁנְה: שופטים ה לא בּי יִפְּצָא חְלְל בְּאַדְמָה אֲשָׁר יִיְ אֵלֹהִיף נַתוְ לְךְּ לְרִשְׁתָה נַפַּל בָּשֶּׁדָה לֹא נוֹדָע מִיּ בְּבֶּרְה: דברים כא א 4. וְגַם דָּם נָקִי שְׁפַּרְ מְנַשֶּׁה הַרְבֵּה מְאֹד עַד אָשֶׁר מִלֵּא אֶת יְרוּשְׁלֵם פָּה לְפָה לְבַד מֵחַטָּאתוּ אשר החטיא את יהודה אָשֶׁר נְיְהֶיִּף זְּיְּכֶּי לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְיָ: מלכים ב כא טז

הגהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה ויחידים וכו׳ היינו רבנו כדאיחא בחנונים דף י מאן יחידים רבנן ורבנן נקראו חולים כדאית׳ בנדרי׳ דף מט מאן חולים רבטן כו׳ דאילו לפירושו והרי כבר אמר אבל בחולים :יוֹכ

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גפ' וכן הוא אומר וגס דס נקי וכו'. נ"ב עיין מהרש"א בח"א:

תום' ישנים

לרבינו והא בלישנא דקרא כתיב [מ"א טו, ה] ולא סר מכל אשר ציוהו (ה') רק ב[דבר] אוריה החתי, והאיכא מעשה דהסתה, ובשלמא ממאי דקאמר קיבל יבשננות ונונה דקטונו קיבנ דוד לשון הרע לא קשיא מידי מקרא, שאינו חושבה על כך עבירה כיון דדברים הניכרים חוא ביה [שבת שם], ואע"פ ששקר היה שונג והיהו. ואנו"ג דחשיב דאנג לעוו ואע"פ ששונג במים וצואה. ומימה מה שהיה רוצה לומר שהיה כל

שאין יכול להרחיק זה מזה: גודל. בפקיע. הממונה על עליכם: ארבע אמות מאי

שאינן יושבין עם שאר בני אדם הלא שוכבין או יושבין (א) לבדם: אלא אחד. אין נמנה אלא איש אחד: אין מוליאין. עם האלבע לא שליש ולא גודל דאין מוליאין שתים: ואם הוליה שליש מונין לו. שחינו רמחי לפי שהוא ניכר שאינו משני בני אדם אם הוציא גודל אין מונין לו כלל אלא מוליאין אותו מביניהן: הממונה רלועות המלקות: שליש. הצבע שלישי הם הוציא שלישי מונין לו קא סלקא דעתיה מונין לו שנים: מטרקה דטייעי. רלועות ישמעאלים העשויה שוט לסוסים: דפסיק רישיה. לכך קרויה פקיעה שאינה רחבה בראשה כשאר רלועות מלקות אלא מפסקת בראשה לרלועות דקות כדי שירגיש בה הסום יותר ופקיע לשון פיסוק וסדקים כמו מבלאי מכנסי הכהנים מפקיעין לשון קריעה: דמנן. במסכת שקלים (פ״ה משנה א): ביבחי. שם החיש: היו מפקיעין. לעשות פתילות לשמחת בית השוחבה בחג: נגדא. רלועות מלקות: על מעלות החולם. בהר הבית חולמות הרבה בנה שם הורדום כמו שכתוב בספר יוסף בן גוריון. על מעלות האולם בהר הבית אולמות גרסינו בתוספתא: על מי להביא. משל מי תלקח מן היושבים בעיר או מן הכהנים שומרי עזרה: געו. לעקו: הרי הוא לפרתכם. מיתתו תכפר עבידתייהו. גבי מרולת שפיכות דמים: עשרה דברים. בבבה קמה

אלבעותיו וכשמוליא אחת יולאה חברתה עמה: ויחידים. בחולין חשיב להו בפרק מרובה (דף פב:): להא דתניא ולא עוד אלא שלוקה מן הממונה

השחלמני זו היא נטירה. שהדבר שמור בלבו ולא הסיחו מדעתו:

שאינו נוקם ונומר כנחש אינו תלמיד חכם והכתיב ילא תקום ולא תמור ההוא בממון הוא דכתיב *דתניא איזו היא נקימה ואיזוֹ היא נמירה נקימה אמר לו השאילני מגלך אמר לו לאו למחר אמר לו הוא השאילני קרדומך אמר לו איני משאילך כדרך שלא השאלתני זו היא נקימה יואיזו היא נטירה א"ל השאילני קרדומך אמר ליה לא למחר א"ל השאילני חלוקר אמר לו הילך איני כמותך שלא השאלתני זו היא נמירה וצערא דגופא לא והא תניא 🌣 הנעלבין ואינן עולבין שומעין חרפתן ואינן משיבין עושין מאהבה ושמחין ביסורין עליהן הכתוב אומר בגבורתו כצאת השמש בגבורתו לעולם דנקים ליה בליביה יוהאמר רבא יכל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו דמפייםו ליה ומפיים: ומה הז מוציאיז אחת או שתים וכו': השתא שתים מוציאין אחת מבעיא אמר רב חסדא לא קשיא כאן בבריא כאן בחולה יוהתניא האחת מוציאין שתים אין מוציאין במה הברים אמורים בבריא אבל בחולה אפילו שתים מוציאין סוהיחידין מוציאין שתים ואין מונין להן אלא אחת ואין מונין לו אלא אחת והתניא האין מוציאין לא שליש ולא גודל מפני הרמאים ואם הוציא שליש מונין לו גודל אין מונין לו ולא עוד [אלא] שלוקה מן הממונה בפקיע מאי מונין לו נמי אחת מאי פקיע אמר רב מדרא מאי מדרא אמר רב פפא מטרקא דטייעי דפסיק רישיה אמר אביי מריש הוה אמינא הא ידתנן בן ביבאי ממונה על הפקיע אמינא פתילתא כדתנן ימבלאי מכנסי הכהנים ומהמייניהן מהן היו מפקיעין ובהן היו מדליקין כיון דשמענא

בפקיע אמינא מאי פקיע נגרא: מעשה שהיו שניהן שוין ורצין ועולין בכבש: ת"ר ימעשה בשני כהנים שהיו שניהן שוין ורצין ועולין בכבש קדם אחד מהן לתוך ארבע אמות של חבירו נטל סכין ותקע לו בלבו עמד רבי צדוק על מעלות האולם ואמר אחינו בית ישראל שמעו הרי הוא אומר יכי ימצא חלל באדמה ויצאו זקניך ושופטיך אנו על מי להביא עגלה ערופה על העיר או על העזרות געו כל העם בבכיה בא אביו של תינוק ומצאו כשהוא מפרפר אמר הרי הוא כפרתכם ועדיין בני מפרפר ולא נממאה סכין ללמדך שקשה עליהם מהרת כלים יותר משפיכות דמים א וכן הוא אומר יוגם דם נקי שפך מנשה הרבה מאד] עד אשר מלא [את] ירושלים פה לפה הי מעשה קדים אילימא דשפיכות דמים השתא אשפיכות דמים לא תקינו פייסא אנשברה רגלו

תקינו אלא דנשברה רגלו קדים וכיון דתקינו פייםא ארבע אמות מאי עבידתייהו אלא לעולם דשפיכות דמים קדים ומעיקרא סבור אקראי בעלמא הוא כיון דחזי אפילו[®] ממילא אתו לידי סכנה תקינו רבגן פייסא עמד רבי צדוק על מעלות האולם ואמר אחינו בית ישראל שמעו הרי הוא אומר כי ימצא חלל באדמה אגן על מי להביא על העיר או על העזרות יוירושלים בת אתויי עגלה ערופה היא יוהתניא עשרה דברים נאמרו בירושלים וזו אחת מהן

אחת. ושחים החולה אין מונין אותם לו אלא אחת. והתניא כרב חסדא אחת מוציאין שתים מוציאין שתים ואין מונין . לו אלא אחח. לומר שאיז לו אלא אוווג, לומו שאין באין לידי ערמה. יחידים הללו הן רבנן שנקראו יחידים ונקראו חולים. יחידים כדתנן בתעניות התחיל[ו] להתענות. ואמרינז התם מאן יחידים אמר רב הונא דגרסינן רבנן. חולין בנדרין בתחילת פרק הנודר מן המבושל רבא אמר מאן חולין רבנן, רבא לטעמיה דאמר ומריעי כהאי תנא, קצירי . הצירי ממש מריעי רבנז. ואקשינן וכי המוציא שתים אחת מונין לו, והתניא אין מוציאין לא שלש ולא גודל במקדש מפני הרמאין, ואם הוציא שלש מונין לו, גודל אין מונין לו. ולא עוד אלא

שהמוציא גודל או שלש

לוקה מן הממונה בפקיע.

יונק ארבע וה' שנים י"ל דדוקא קאמר ד' לבריא וה' לכחושם: וירושלים אינה מביאה עגלה ערופה כו' והתניא בו'. תימה לי מאי פריך לימא דכרבי יהודה ס"ל דאמר לעיל בפ"ק (דף יב.) דירושלים נתחלקה לשבטים ואפי׳

עזרות איכא למ"ד התם דנתחלקו לשבטים ויש לומר דבלאו הכי לריך לשנויי כדי להרבות בבכיה דהא לא שייך עגלה ערופה אלא היכא דלא נודע מי הכהו והכא הרי נודע ועוד דקאמר על העיר או על העורה פשיטא דעל העורה לא מייתינן דהא העיר הקרובה כתיב ועזרה לאו עיר הוא אלא לאפושי נערא בעלמא הוא דקאמר הכי:

רוקה מן הממונה בפקיע. ופרקינן מאי מונין לו דקתני אחת. וזה כולו לענין המצביעין למנין כאשר אמרנו למעלה. אבל המצביעין לפייס המוציא אחת מונין לו אחת איוה שתים. ומצאנו זה הדבר מפורש בתלמוד ארץ ישראל מהו הצביעו, הוציאו אצבעותיכם הוציא אחת מונין לו, שתים ןמונין לו שלש אין מונין לון,

כך עניו שלא היה מקפיד על כבודו דכמיב ומהלים קלא, בן אם לא שיומי ודומממי נפשי כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי, וסיוטא דסוא היינו שלא דיבר לשון נקיה כלפי שאול. רבינו ארי"ה. השתא שתים סוציאין אחת סבעיא. וליכא למימר אסת או שמים ואפילו טובא, דהא פשיטא שאין יכול להוליא כל אצכעומיו.

מפווס שרמכים הדן "שהאל מהוד הבב"מ, הדא הצבעורים והובא אחות מהבין לה, שהירים (מהבין לה שה אין מבובן להן. ובעולה התם מהו אין "שהאל מניק לו כל עיקר או אין מונין לו את היחירה, ופשטה אין מונין לו את היתידה. ועוד אמרו כיצד היה מפייס מהלך לימין או לשמאל, א"ר בון בר חייה ממה דתני מי שזכה בקטורת אומר לזה שעל ימינו אף אתה עמי ונענת פ' נמה אשה [ס, 1] הארכתי נהך מילתא דאים לפריך ליה ואיכא דוכתא דפריך ליה ואיכא דוכתא ללא פריך ליה ואיכא לפריך ליה ואיכא לא פרים אחת. ש"מ כשמוציאין אצבעותיהן לפריס מי שעבר עליו הפייס מוה שלא עבר עליו הפייס אלא פעם אחת. ש"מ כשמוציאין אצבעותיהן לפריס מי שהוציא ותר אין מונין לא אלא שתים. ומונה וכולל הכל ומעמידן כמין כוליאר ונוטל מצנפת אחד מהן ומוציאין כל אחד אצבעו ועובר המנין על האצבעות ומונה והולך, ובמקום שמשלים החשבון הוא הזוכה. פקיע מדוורתא, והיא מטרקא, והיא כמין חבל מפתיל תלוי במקל כגון הרצועה שב״ד מכין בה. פי׳ הממונה בפקיע, הממונה להכות בזה הפקיע.